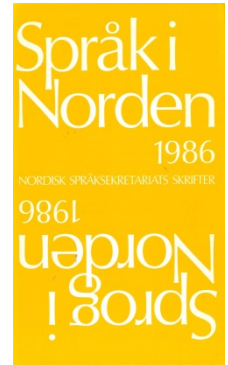

Sprog i Norden

Titel: Språksamarbeid i Norden 1985-86
Forfatter: Ståle Løland
Kilde: Sprog i Norden, 1986, s. 103-107
URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/sin/issue/archive>

© Nordisk språksekretariat

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af Sprog i Norden (1970-2004) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Språksamarbeid i Norden 1985–86

Av Ståle Løland

Nordisk språksekretariat

Nordisk språksekretariat ble opprettet i 1978 som et samarbeidsorgan for språknemndene i Norden og andre som arbeider med nordiske språkspørsmål. Sekretariatet er opprettet av Nordisk ministerråd og får sine midler bevilget over det nordiske kulturbudsjettet. Styret for sekretariatet består av tolv personer, som representerer samtlige språknemnder i Norden. Sekretariatets fellesnordiske administrasjon er plassert sammen med Norsk språkråd i Oslo.

Oppgaver

Retningslinjene fastslår at sekretariatet skal arbeide for å bevare og styrke det språklige fellesskapet i Norden og for å fremme den nordiske språkforståelsen. Dette skal sekretariatet gjøre blant annet ved å være rådgivende og koordinerende organ i nordiske språkspørsmål, ta initiativ til forskningsprosjekter, følge grannespråksundervisningen på alle utdanningsnivåer, samarbeide med massemediene, medvirke ved ordboksprosjekter, gi ut skrifter og arrangere nordiske møter om språkspørsmål.

Informasjon og kontakt

Språksekretariatet fungerer som en informasjonssentral for alle former for nordisk språksamarbeid. Interesserte kan få opplysninger om språk og språkforhold i Norden, om litteratur, ordbøker og forskningsprosjekter som angår nordiske språkspørsmål. Sekretariatet formidler kontakt mellom lærere, forskere, ordboksforfattere og andre som arbeider med språk, og hjelper til med å skaffe foredragsholdere til kurs, seminarer, konferanser o.l.

De nordiske skriftspråkernes utvikling på 1800-tallet

I 1985 arrangerte Nordisk språksekretariatet det siste symposiet i en serie på tre om de nordiske skriftspråkernes utvikling på 1800-tallet sett på bakgrunn av samfunnsutviklingen. Symposiet hadde tittelen "Ideologier og språkstyring", og samlet ca. 25 språkvitere og samfunnsforskere. De to tidligere symposiene i serien har behandlet skolens betydning for skriftspråkutviklingen og bruken av skrift innenfor 1800-tallets forvaltning, næringsliv og privatkommunikasjon. Det er gitt ut tre rapporter fra symposiene i Språksekretariatets rapportserie. Interesserte kan få kjøpt rapportene ved å henvende seg til sekretariatet (40 nkr per stk.).

Språknemndenes rådgiving

I Språksekretariatets regi er det i 1985 gjennomført en undersøkelse av språknemndenes rådgiving over telefon. Hensikten med undersøkelsen har blant annet vært å kartlegge hvem som spør, hva de spør om, og hvilken effekt svarene får. På lengre sikt kan undersøkelsen føre til en bedre nordisk samordning av den språklige rådgivingen. Et sammendrag av undersøkelsen er presentert i denne utgaven av Språk i Norden (se s. 74). Sekretariatet har også planer om å utgi en egen rapport om prosjektet.

"Att förstå varandra i Norden"

I løpet av 1986 vil Språksekretariatet gi ut et lite skrift med tittelen "Att förstå varandra i Norden". Skriftet bygger på det populære "Att tala nordiskt", men gir i tillegg praktiske råd om hvordan nordiske møter o.l. bør tilrettelegges for at kommunikasjonen skal bli best mulig.

Grannespråksseminar

Sammen med Nordiska språk- og informationscentret i Helsingfors arrangerte Språksekretariatet høsten 1985 seminaret "Att förstå varandra i Mittnorden". Et tilsvarende seminar vil bli holdt i Danmark høsten 1986. Målgruppe for disse seminarerne er lærere, lærerutdannere og andre opinionsdannere. Våren 1986 ar-

rangerte sekretariatet et grannespråkkurs for lærere som underviser på årstrinn 3-6 i grunnskolen.

Grannespråksundervisningen i den videregående skolen

Som et ledd i handlingsprogrammet for bedre språkforståelse i Norden har Språksekretariatet deltatt i en arbeidsgruppe som har kartlagt grannespråksundervisningen i den videregående skolen i Norden. Arbeidsgruppen leverte sin innstilling til Nordisk ministerråd høsten 1985, og foreslår der en rekke tiltak som tar sikte på å styrke grannespråksundervisningen. Som en oppfølging av innstillingen planlegger sekretariatet en holdningsundersøkelse blant lærere om grannespråksundervisningen i den videregående skolen.

Danskundervisningen på Færøyene og Island

Høsten 1985 foretok sekretariatet en rundspørring blant dansklærere på Færøyene og Island om hvilke prinsipper de legger til grunn for undervisningen, og om eventuelle problemer ved undervisningen. Sekretariatet vil arrangere en konferanse om dette emnet på Island, trolig i 1987.

Forskningsprosjektet "Purisme og demokrati"

I samarbeid med Københavns Universitet har Språksekretariatet begynt å planlegge et forskningsprosjekt som har fått arbeidstittlen "Purisme og demokrati". Prosjektet skal undersøke om en puristisk språkpolitikk gjør det mulig for flere å delta i den demokratiske prosessen.

Frekvensbaserte ordlister

Sekretariatet har satt i gang et prøveprosjekt for å finne ut om det er hensiktsmessig å utarbeide små ordlister mellom de nordiske språkene basert på frekvensundersøkelser. I første omgang vil det bli utarbeidet prøveordlister mellom dansk og svensk og norsk og svensk.

Uttalelser

I 1985 uttalte Språksekretariatet seg til Nordisk ministerråd om rapporten "Migrationssamarbete i Norden", til skoledirektøren i Finnmark om kvensk/finsk i Mønsterplan for grunnskolen, til Grunnskolerådet i Norge om utkast til ny Mønsterplan for grunnskolen og til Nordisk ministerråd om utredningen "Grønland-Norden". Sekretariatet har uttalt seg til Nordisk kulturfond om flere søknader om støtte til ordboksprosjekter. I forbindelse med dette har sekretariatet sammen med språknemndene utarbeidet en oversikt over eksisterende og planlagte internordiske ordbøker. Sekretariatet har også uttalt seg om enkelte terminologordlister.

Ordboksarkiv

Språksekretariatets emnesorterte kortarkiv over ordbøker ble i 1985 utvidet med ca. 150 kort, slik at det ved årsskiftet 1985/86 er på ca. 2300 titler. Sekretariatet har i 1985 kjøpt datautstyr og vil overføre arkivet til dette. På grunnlag av dataarkivet tar sekretariatet sikte på å utgi en bibliografi over ordbøker.

Den nordiske nyordsundersøkelsen

De nordiske språknemndene registrerer nye ord og uttrykk som blir brukt i massemedier, faglitteratur o.l. I 1984 gav Dansk Sprognævn ut "Nye ord i dansk 1955-75". Tidligere har Norsk språkråd gitt ut "Nyord i norsk 1945-75", og tilsvarende bok ble gitt ut av Svenska språknämnden våren 1986.

Språkspørsmål

I samarbeid med språknemndene har Språksekretariatet også i 1985 behandlet språkspørsmål med sikte på å komme fram til fellesnordiske anbefalinger. Det gjelder for eksempel spørsmål om nordiske avløserord for engelske uttrykk, geografiske navn og tekniske skriveregler.

Det 32. nordiske språkmøtet

ble holdt i Løgumkloster, Sønderjylland, 14.-16. september 1985. Det deltok 34 representanter for språknemndene og Nordisk språksekretariat og to gjester fra Nordisk råds kulturutvalg. Hovedemnet for møtet var "De nordiske sprogsamfund – forskelle og ligheder". De fleste innleggene fra møtet er publisert i dette nummeret av "Språk i Norden".

Handlingsprogram for bedre språkforståelse i Norden

En av Språksekretariatets første oppgaver var å utarbeide et utkast til handlingsprogram for bedre språkforståelse i Norden, som siden er vedtatt av Nordisk ministerråd. Programmet inneholder en rekke forslag til tiltak for å bedre språkforståelsen, f.eks. styrking av grannespråksundervisningen, videreutdanning av lærere, produksjon av nye læremidler og økt forskningsinnsats. Flere steder blir det framhevet at Nordisk språksekretariat bør innta en sentral plass i gjennomføringen av programmet. Sekretariatet er innstilt på å utvide og intensivere virksomheten på disse feltene forutsatt at det blir stilt nødvendige midler til disposisjon.